ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

Моніторинг сприяння торгівлі в Україні

Період моніторингу:
з 1 по 31 березня 2025 року

Випуск № 88
Квітень 2025

ІЕД

Шановні читачі!

Перед Вами черговий випуск Інформаційного бюлетеня «Моніторинг сприяння торгівлі в Україні», продукт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій.

Ми прагнемо надати Вам найсвіжішу та найбільш актуальну інформацію стосовно стану реалізації митної реформи та впровадження заходів сприяння міжнародній торгівлі в Україні. Тому для нас дуже важлива Ваша думка, відгуки та побажання щодо комунікаційних зв'язків та методів надання інформації на адресу: customs@ier.kyiv.ua

Зміст

Нормативно-правові акти, що набрали чинності **4**

Уряд затвердив Порядок та типову форму укладання контракту про проходження служби в митних органах 4

Затверджено перелік посад у митних та податкових органах, у яких буде обов'язковим знання англійської мови 4

Затверджено порядок увезення лікарських засобів на територію України 5

Уряд вніс зміни до порядку затвердження мінімально допустимих експортних цін на окремі види товарів 6

Уряд додав винятки до митного режиму переробки товарів за межами митної території України 7

Проекти нормативно-правових актів **8**

Пропонується відновити пільги при ввезенні в Україну транспортних засобів учасниками бойових дій 8

Пропонуються зміни до порядку роботи складу митного органу 9

Новини **10**

Парламент створив ТСК з питань розслідування фактів можливих порушень законодавства суб'єктами ЗЕД, пов'язаних із неповерненням валютної виручки в Україну 10

В Україні з'являться перші сканувальні системи для огляду залізничних вагонів та контейнерів 10

Уряд затвердив Порядок та типову форму укладання контракту про проходження служби в митних органах

Постанова Кабінету Міністрів України № 238 від 4 березня 2025 року «Про затвердження Порядку укладання контракту про проходження служби в митних органах та Типової форми контракту про проходження служби в митних органах»

Урядом затверджено Порядок укладання контракту про проходження служби в митних органах та Типову форму контракту про проходження служби в митних органах.

Порядок визначає зміст, процедуру укладання, зміни та припинення (розірвання) контракту про проходження служби в митних органах (далі - контракт) як трудового договору, укладеного строком до трьох років між Держмитслужбою або її територіальним органом, та особою, яка приймається на службу до митного органу на посаду державної служби категорії “Б” або “В”.

Метою укладання контракту є ефективне виконання завдань, покладених на державних службовців у митних органах. Укладання контракту здійснюється з дотриманням принципів законності, ефективності, прозорості та доброчесності.

Під час укладання контракту не допускається звуження обсягу прав особи, визначених Митним кодексом України, законодавством із питань державної служби та законодавством про працю в частині відносин, не врегульованих Законом України «Про державну службу».

Контракти про проходження служби особою в апараті Держмитслужби укладаються Головою Держмитслужби, а в територіальних органах Держмитслужби - керівниками відповідних територіальних органів.

Відповідно до контракту особа зобов’язується виконувати завдання, а митний орган зобов’язується виплачувати їй заробітну плату відповідно до положень Митного кодексу України.

Завдання, передбачені в контракті, визначаються в межах повноважень, встановлених посадовою інструкцією.

Завдання і ключові показники ефективності повинні відображати кінцевий результат, на досягнення якого спрямовано діяльність особи, яка проходить службу в митному органі. Ключові показники повинні вимірюватися в кількісному та/або якісному вираженні.

Джерело: https://surl.li/rpzslb

Затверджено перелік посад у митних та податкових органах, у яких буде обов’язковим знання англійської мови

Постанова Кабінету Міністрів України № 266 від 7 березня 2025 року «Про затвердження переліків посад у податкових та митних органах, кандидати на зайняття яких зобов’язані володіти англійською мовою»

Постанову ухвалено на виконання Закону України «Про застосування англійської мови в Україні». Документом затверджено переліки посад у податкових та митних органах, на зайняття яких кандидати зобов’язані володіти англійською мовою.

До таких посад, зокрема у митних органах, віднесено керівні посади в центральному апараті Держмитслужби. Це Голова, перший заступник Голови, заступник Голови, заступник Голови з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації (CDTO) Держмитслужби. Також до таких посад віднесено керівні посади середньої та нижчої ланки, від директорів департаментів до начальників управлінь, відділів та самостійних структурних підрозділів центрального апарату митниці, і крім цього, посаду головного державного інспектора.

Аналогічна вимога стосуватиметься територіальних органів Держмитслужби. Починаючи від начальника, першого заступника начальника/заступника начальника митниці, і до керівників структурних підрозділів територіальних органів.

До таких посад також віднесено посади головних державних інспекторів, старших державних інспекторів відділів митного оформлення митних постів у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон України.

Постанова набере чинності через 4 роки з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні.

Джерело: https://surl.li/bhjbed

Затверджено порядок увезення лікарських засобів на територію України

Постанова Кабінету Міністрів України № 287 від 14 березня 2025 року «Про затвердження Порядку ввезення на територію України лікарських засобів»

Уряд ухвалив порядок увезення лікарських засобів на територію України. Цей документ розроблений відповідно до Закону України «Про лікарські засоби», і він набере чинності з дня введення цього закону в дію, тобто через три місяці з дня припинення чи скасування воєнного стану в Україні.

Документ визначає правила ввезення ліків імпортерами, паралельними імпортерами та дистриб'юторами. Проте він **не поширюється** на:

- препарати, що містять клітини людини або тварин;
- досліджувані лікарські засоби та ті, що використовуються в екстрених випадках (компасіонатне застосування);
- незареєстровані лікарські засоби (крім тих, що ввозяться паралельними імпортерами).

Хто і як може ввозити ліки.

- Імпортери можуть постачати лікарські засоби з будь-яких країн, крім ЄС та країн Європейської асоціації вільної торгівлі.
- Паралельні імпортери та дистриб'ютори мають право ввозити ліки лише з ЄС та Європейської асоціації вільної торгівлі.

Нові вимоги щодо контролю якості.

- Кожна серія лікарських засобів має супроводжуватися сертифікатом виробника, що відповідає міжнародним стандартам.
- Імпортери зобов'язані забезпечити лабораторний контроль якості та дотримання вимог належної виробничої практики.
- Дистриб'ютори несуть відповідальність за перевірку якості ліків перед тим, як вони потраплять у продаж.
- Якщо в маркуванні чи інструкції до препарату є незначні відхилення, що не загрожують здоров'ю, відповідальна особа повідомляє контролюючі органи про вжиті заходи для їх виправлення.

Новий порядок спрямований на забезпечення безпеки та якості лікарських засобів, що потрапляють на український ринок. Він також сприяє гармонізації українського законодавства з європейськими стандартами та робить процедуру ввезення більш прозорою.

Джерело: https://surl.li/fcghrj

Уряд вніс зміни до порядку затвердження мінімально допустимих експортних цін на окремі види товарів

Постанова Кабінету Міністрів України № 331 від 21 березня 2025 року «Про внесення змін до Порядку затвердження мінімально допустимих експортних цін на окремі види товарів»

Уряд вніс зміни до Порядку затвердження мінімально допустимих експортних цін на окремі види товарів.

Нагадаємо, що за цим Порядком Мінагрополітики має встановлювати мінімально допустимі експортні ціни на окремі види товарів, що класифікуються за відповідними кодами згідно з УКТ ЗЕД (мед, зернові, окремі продукти рослинного походження, горіхи, соєві боби, насіння ріпаку, соняшнику, олія, макуха, тощо). Зокрема, встановлено, що мінімально допустима експортна ціна на окремий вид товару не може бути меншою за мінімальну ціну на визначений вид товару за такою умовою поставок у попередній місяць.

Урядом внесено такі основні зміни

1. До методики розрахунку мінімальних експортних цін. Зокрема, розрахунок базується на знеособленій інформації Держмитслужби про експортні операції за попередній місяць, з урахуванням умов поставок та застосуванням 10% дисконту.

Винятки з цього правила стосуються:

- товарів, декларованих на підставі форвардних контрактів;
- товарів, що належать до певних підкатегорій УКТЗЕД (наприклад, насіння пшениці, жита, ячменю тощо), які вивозяться за межі митної території України в режимі експорту.

2. Терміни затвердження мінімально допустимих експортних цін наразі затверджуються до десятого числа кожного місяця (раніше — до п'ятого числа).

3. Оновлено додатки: Додатки 1 і 2 до Порядку, які викладено в новій редакції, що уточнює умови поставок для визначення мінімально допустимих експортних цін на конкретні товари.

Ці зміни спрямовані на вдосконалення механізму встановлення мінімальних експортних цін, зокрема шляхом урахування актуальних ринкових даних та специфіки окремих товарних категорій.

Джерело: https://surl.li/zrhjsd

Уряд додав винятки до митного режиму переробки товарів за межами митної території України

Постанова Кабінету Міністрів України № 324 від 21 березня 2025 року «Про внесення зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 4 грудня 2013 р. № 879»

Уряд вніс зміни до власної постанови від 4 грудня 2013 р. № 879 «Деякі питання переробки товарів за межами митної території України та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 21 травня 2012 р. № 461». Зміст цих змін полягає в тому, що встановлюється новий виняток із загального правила про обов'язкове повернення в Україну продуктів переробки та залишків після їх переробки за межами України. Цей виняток стосується операцій із переробки дорогоцінних металів і відходів дорогоцінних

металів, які здійснює Національний банк України (НБУ).

Згідно з чинними нормами товари, які переробляються за кордоном, повинні повертатися назад в Україну. Внесені зміни роблять виняток для дорогоцінних металів, які належать НБУ: таке повернення стає не обов'язковим. Це дає змогу НБУ більш вільно управляти такими ресурсами, наприклад, продавати або зберігати їх за межами країни.

Варто зазначити про інші існуючі винятки із загального правила про повернення в Україну продуктів переробки та залишків після їх переробки за межами країни: знищення або утилізація відходів переробки за межами України, втрата товарів у процесі переробки (природні втрати), переробка товарів із наступним продажем за межами України (в окремих випадках може бути дозволено продаж продуктів переробки за кордоном, якщо це передбачено законодавством або спеціальним дозволом державних органів); товари, які були перероблені для потреб міжнародних організацій або гуманітарних місій, спеціальні винятки, передбачені міжнародними угодами.

Водночас, наведені зміни несуть й низку ризиків, зокрема:

- можливу втрату державою контролю над дорогоцінними металами;
- корупційні ризики та зловживання;
- зменшення стратегічних запасів дорогоцінних металів;
- негативний вплив на митні надходження.

У підсумку ці зміни дають можливість НБУ більш гнучко оперувати дорогоцінними металами, не повертаючи їх обов'язково в Україну після переробки, що може бути пов'язано з фінансовими або технічними потребами НБУ, наприклад, із продажем або обміном дорогоцінних металів на міжнародному ринку. Але це несе й наведені ризики.

Джерело: https://surl.li/uscgct

Пропонується відновити пільги при ввезенні в Україну транспортних засобів учасниками бойових дій

Проєкт Закону України реєстр. номер 13058 від 03 березня 2025 року «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо нульового розмитнення транспортних засобів для учасників бойових дій, які зазнали поранення внаслідок участі в заходах із відсічі й стримування військової агресії проти України»

Дата реєстрації: 3 березня 2025 року

Ініціатор: Народний депутат України

Основним завданням законопроєкту є запровадження пільгового розмитнення на транспортні засоби для учасників бойових дій, які зазнали поранень внаслідок участі в заходах із відсічі й стримування військової агресії проти України.

Зокрема, передбачається запровадження нульової ставки ввізного мита на транспортні засоби для учасників бойових дій, які зазнали поранень внаслідок участі в заходах із відсічі й стримування військової агресії проти України шляхом внесення відповідних змін до Митного кодексу України. Пов'язаним із цим законопроєктом є проєкт Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо нульового розмитнення транспортних засобів для учасників бойових дій, які зазнали поранення внаслідок участі в заходах із відсічі й стримування військової агресії проти України».

Пропонується звільнити від сплати ввізного мита: автомобілі легкові, кузови до них, причепи та напівпричепи, мотоцикли, транспортні засоби, призначені для перевезення 10-ти осіб і більше, транспортні засоби для перевезення вантажів, які ввозяться на митну територію України для вільного обігу громадянами з числа осіб, які мають статус особи з інвалідністю внаслідок війни, а також які є учасниками бойових дій, що зазнали поранення внаслідок участі в заходах із забезпечення національної безпеки й оборони, відсічі й стримування військової агресії проти України. Особи відповідних категорій (або офіційно уповноважена особа в інтересах відповідного громадянина) можуть завезти в Україну один транспортний засіб. Також на цих умовах один транспортний засіб може завезти фізична особа, яка офіційно передала власний транспортний засіб військовому підрозділу, який бере участь у заходах із відсічі й стримування військової агресії проти України.

На думку ініціатора, прийняття цього законопроєкту дозволить відновити справедливість щодо учасників бойових дій, які не змогли скористатися запровадженим і потім скасованим у 2022 році пільговим розмитненням увезених транспортних засобів.

Джерела: https://surl.li/efxnsg

https://surl.li/mnzfst

Пропонуються зміни до порядку роботи складу митного органу

Проєкт наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження Змін до Порядку роботи складу митного органу»

Дата реєстрації: 7 березня 2025 року

Ініціатор: Міністерство фінансів України

Наказом пропонується затвердити Зміни до Порядку роботи складу митного органу, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 30 травня 2012 року № 627.

Наказ розроблено з метою наближення національного законодавства до законодавства ЄС та забезпечення можливості розміщення товарів на тимчасове зберігання з дня набрання чинності Законом України від 22 серпня 2024 року 3926-IX «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо імплементації деяких положень Митного кодексу». Необхідно на рівні підзаконних нормативно-правових актів встановити форму декларації тимчасового зберігання та вимоги до даних, які вона має містити. У разі схвалення ці зміни наберуть чинності одночасно з набранням чинності зазначеним Законом.

Проєктом акта запропоновано внести зміни до Порядку щодо:

- розширення переліку приміщень та інших місць зберігання, які можуть бути визначені як склади митних органів;
- визначення, що товари, які через свої властивості та/або громіздкість не можуть зберігатися на складі митниці, за рішенням керівника митного органу або його заступника, можуть бути залишені на зберігання за місцем їх виявлення/перебування або передані на зберігання підприємствам, на складах яких створено необхідні умови для належного зберігання таких товарів;
- уточнення переліку товарів, які підлягають обов'язковій передачі на склад митного органу для зберігання, а також товарів, які можуть зберігатися на складах митних органів за певних умов чи обставин;
- визначення, що терміни зберігання товарів на складі митного органу не встановлюються щодо товарів, які швидко псуються або мають обмежений строк зберігання, а також товарів, витрати із забезпечення спеціальних умов зберігання яких перевищують їхню вартість;
- приведення положень Порядку у відповідність до нової термінології, визначеної Митним кодексом.

Джерело: https://surl.li/mkgmgr

Парламент створив Тимчасову ТСК з питань розслідування фактів можливих порушень законодавства суб'єктами ЗЕД, пов'язаних із неповерненням валютної виручки в Україну

Постанова Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування фактів можливих порушень законодавства суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, пов'язаних із неповерненням валютної виручки в Україну»

Верховна Рада України утворила Тимчасову слідчу комісію з питань розслідування фактів можливих порушень законодавства суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД), пов'язаних із неповерненням валютної виручки в Україну.

Основними завданнями Тимчасової слідчої комісії визначено:

1) розслідування фактів можливих порушень законодавства суб'єктами ЗЕД при здійсненні зовнішньоекономічних операцій, зокрема неповернення в Україну валютної виручки за операціями з експорту товарів, незаконне виведення валютних цінностей за межі України;

2) встановлення кола осіб, які можуть бути причетні до можливої організації та вчинення порушень законодавства суб'єктами ЗЕД при здійсненні зовнішньоекономічних операцій, у т. ч. встановлення дій чи бездіяльності посадових осіб державних органів, що призвели та/або створили можливості для вчинення таких правопорушень;

3) встановлення шкоди, заподіяної державі внаслідок порушень законодавства суб'єктами ЗЕД при здійсненні зовнішньоекономічних операцій, розроблення змін до законодавства, спрямованих на запобігання таким порушенням.

Головою Тимчасової слідчої комісії обрано Заблоцького Мар'яна Богдановича.

Термін діяльності комісії - один рік із дня її утворення. Не пізніше шестимісячного строку з дня її утворення очікується заслуховування звіту комісії про виконану роботу.

Джерело: https://surl.li/pnqxcy

В Україні з'являться перші сканувальні системи для огляду залізничних вагонів та контейнерів

Значна частка експорту українських товарів здійснюється морським і залізничним видами транспорту.

Це вимагає застосування більш досконалих засобів митного контролю, які б забезпечили швидкість проведення митних процедур і результативність виявлення можливих порушень.

Такими засобами є сучасні сканувальні системи для огляду залізничних рухомих складів. Вони призначені для проведення неінтрузивного контролю, тобто дозволяють без додаткових втручань перевірити відповідність вмісту вагонів тому, що задекларовано в документах, та ефективно виявляти потенційні ризики, пов'язані з контрабандою, включаючи тютюнові вироби, наркотичні засоби та інші заборонені речовини.

До кінця 2025 року в Україні з’являться перші залізничні сканери для моніторингу потягів, що прибувають і відправляються із залізничних станцій «Мостиська-2» та «Ягодин» на кордоні з Польщею. Крім того, триває узгодження щодо постачання міжнародними партнерами стаціонарних сканувальних систем для огляду залізничних вагонів у пунктах пропуску на кордоні зі Словаччиною та Румунією. Процес сканування буде повністю автоматизованим із цілодобовим режимом роботи й можливістю двонаправленого сканування. Про це заявив керівник Держмитслужби С. Звягінцев.

Завдяки високій деталізації зображень митники зможуть розпізнавати навіть дрібні приховані елементи в конструкціях вагонів, наприклад, у підлозі чи в стінах. Сканери відповідають найвищим стандартам щодо глибини проникнення, деталізації та якості зображення, дозволяючи визначати матеріали за їхньою структурою. Також вони оснащені спеціальними компонентами та програмним забезпеченням для автоматизованого вибору вагонів, придатних для сканування, щоб унеможливити сканування пасажирських вагонів і локомотивів.

Джерело: https://surl.li/qtrpuk

“Моніторинг сприяння торгівлі в Україні” є продовженням випусків Щомісячного моніторингу сприяння торгівлі в Україні, який готувався Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій з 2015 року в рамках проекту “Діалог зі сприяння торгівлі”, за фінансової підтримки Європейського Союзу та співфінансування Міжнародного фонду “Відродження”, а також проекту “Підтримка громадської Ініціативи “За чесну та прозору митницю”, який реалізовувався за підтримки Європейського союзу, Міжнародного фонду “Відродження” та ATLAS Network.

Запропонований інформаційний бюлетень є продовженням попередніх і публікується в рамках діяльності Інституту економічних досліджень та політичних консультацій. Публікація складається з трьох частин (за наявності відповідних матеріалів):

- нормативно-правові акти, що набрали чинності
- проекти нормативно-правових актів
- новини

Ми розуміємо, що малому та середньому бізнесу не вистачає часу на проведення аналізу нового законодавства або можливих нормативних новацій. Також, значна кількість таких актів складна для розуміння пересічної людини. “Моніторинг сприяння торгівлі в Україні” покликаний привернути увагу до цікавих подій, нововведень законодавства України або запланованих змін, що стосуються сфери спрощення процедур торгівлі, зокрема міжнародної торгівлі, митних та навколомитних питань, і можуть безпосередньо впливати на суб’єктів зовнішньоекономічної діяльності. Також у цих публікаціях ми будемо намагатися робити аналіз проектів нормативних актів із цієї тематики.

Інститут економічних досліджень та політичних консультацій (ІЕД) - міжнародно визнаний незалежний український аналітичний центр, заснований у 1999 році.

ІЕД займається аналізом проблем економічного розвитку, міжнародної торгівлі та ділового клімату (зокрема в секторі МСП), бере участь у розробці документів політики національного та регіонального рівня.

ІЕД регулярно випускає власний макроекономічний прогноз для України та бере участь у розробці консенсус-прогнозу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.

Команда соціологів ІЕД проводить регулярні опитування підприємств та експертів із метою оцінки ділового клімату та очікувань українського бізнесу. ІЕД успішно поєднує свою аналітичну діяльність з адвокацією змін та участю в громадському житті України. ІЕД співпрацює з центральними та місцевими органами влади, вітчизняними та закордонними аналітичними центрами, організаціями громадянського суспільства. Робота ІЕД фінансується за рахунок грантів, благодійних внесків та коштів технічної допомоги.

Застереження

Моніторинг сприяння торгівлі в Україні підготовлений ІЕД і має виключно інформаційний характер. Хоча ми доклали щонайбільших зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-якої частини цієї публікації. У разі використання обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.

Матеріал відображає позицію авторів і не обов’язково збігається з позицією Інституту економічних досліджень та політичних консультацій.